

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนครผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นที่ 4 การถ่ายทอดและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
ตามประเด็นของการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ประกอบด้วย

2.1 นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ในสำนัก
พัฒนาชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน

2.2 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์
นิเทศนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 6 คน

2.3 ผู้ดูแลและควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสำนักพัฒนา
ชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร จำนวน 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา
การศึกษาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคนอื่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

3.1.3 ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำประเด็นที่ได้วิเคราะห์มาจัดหมวดหมู่
ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

3.1.4 นำร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเสนอต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อตรวจสอบเนื้อให้ครอบคลุม

3.1.5 นำร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.1.6 เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC)
หลักการหรือแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้ครอบคลุมสิ่งที่ศึกษา
ประกอบด้วย

3.1.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ การุณย์ลัญจกร อาจารย์
ประจำสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.1.6.2 อาจารย์ปทุมทิพย์ มานโคกสูง อาจารย์ประจำสาขาวิชา
ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.1.6.3 อาจารย์สุวัฒน์ชัย พ่อเกตุ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนา
ชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.1.6.4 นางเพียงใจ เพ็ญรคำ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร

3.1.6.5 นางนันทิชาพร นามพิกุล นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร

3.1.7 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและ
นำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และมีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง และศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารงานที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5. วิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการเก็บรวบรวมจนกว่าจะครบสมบูรณ์

5.2 เรียบเรียงและจำแนกข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

5.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Comparison) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการแก้ปัญหา

5.4 นำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการแก้ปัญหาเข้าสู่กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตัดสินใจร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขก่อน-หลัง และประมวลผลจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตามประเด็นของการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

2.1 นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 กำลังฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 พื้นที่ใน
สำนักพัฒนาชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน

2.2 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์นิเทศ
นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสกลนคร จำนวน 6 คน

2.3 ผู้ดูแลและควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของหน่วยงาน สถานที่
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภายในจังหวัดสกลนคร จำนวน 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Workshop) โดยการ
ระดมสมอง (Brain Storming)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ประสานงานและขอความร่วมมือจากผู้บริหารสาขา และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

4.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัด
ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

4.3 จัดเตรียมความพร้อมทีมงาน วิทยากรกระบวนการ ผู้จัดบันทึก

4.4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกิจกรรมย่อย ดังนี้

4.4.1 นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์สภาพปัจจุบัน
สภาพปัญหา และความต้องการแก้ปัญหา

4.4.2 ระดมสมองระดมความคิดเห็น เพื่อหาแนวทาง วิธีการ หรือ
กิจกรรมสำหรับนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

4.4.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการมีส่วนร่วมกิจกรรม ตัดสินใจร่วมกัน
จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ที่ควรได้รับการแก้ไขก่อน-หลัง

4.5 จัดบันทึกประเด็นการสนทนา การระดมสมอง ประเด็นปัญหาที่
ตัดสินใจร่วมกันจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

4.6 รวบรวมข้อมูลผลการวิเคราะห์ เพื่อนำไปยก่างยุทธศาสตร์การพัฒนา
แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5. วิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ หากมีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมจนกว่าจะครบถ้วนสมบูรณ์

5.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนาของประเด็นต่างๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อนำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์ ตรวจสอบ ปรับปรุง ความถูกต้องสมบูรณ์

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเชิญเข้าร่วมการวิพากษ์ ตรวจสอบ ปรับปรุง ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 18 คน ประกอบด้วย

2.1 ดร.ปทุมทิพย์ ม่านโคกสูง ประธานสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.2 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 5 คน

2.3 พัฒนาการอำเภอ จำนวน 10 คน

2.4 นางเพียงใจเพียรคำ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร

2.5 นางนันทพรนามพิกุล นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลหลักและมีส่วนร่วมกิจกรรม เข้าร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมวิพากษ์ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.2 ผู้วิจัยนำเสนอร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ

4.3 คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เสนอข้อคิดเห็น แก้ไข ปรับปรุง (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครลงในแบบประเมินยุทธศาสตร์

4.4 ผู้วิจัยประมวลผลการตรวจสอบ ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และการเรียงให้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครฉบับสมบูรณ์

5. วิเคราะห์ข้อมูล

แบบประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครโดยการใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 4 การถ่ายทอดและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ความมุ่งหมาย

1.1 เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และคืนข้อมูลผลการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการทำยุทธศาสตร์การพัฒนา และหรือให้ข้อเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของยุทธศาสตร์ก่อนเผยแพร่ข้อมูล

1.2 เพื่อเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือมหาลัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.1 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามประเด็นของการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

2.1.1 นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ภาคเรียนที่ 2/2559 ในสำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ ของจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน

2.1.2 อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน

2.1.3 ผู้ดูแลและควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของหน่วยงาน สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภายในจังหวัดสกลนคร จำนวน 18 คน

2.2 การเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและลงเว็บไซต์เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือมหาลัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อคืนข้อมูลให้กับกลุ่มตัวอย่างและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 การเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการส่งรูปเล่มรายงานผลการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้แก่หน่วยงานที่นักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หน่วยงานละ 1 เล่ม และมอบให้สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 2 เล่ม พร้อมกับลงเว็บไซต์หรือเพจของสาขาวิชา เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

4. วิธีดำเนินการ

4.1 จัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

4.2 นำเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือเพจสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อให้นักศึกษา ผู้สนใจหรือหน่วยงานอื่นๆ สามารถเข้าไปศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.3 จัดทำคู่มือแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นคู่มือแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนในปีต่อไป